

JAN DE HONT

Gitarist...!

JAN DE HONT

Gitarist...!

René van den Abeelen

Bij de totstandkoming van dit boek zijn geen gitaren mishandeld.

ISBN 9789402153200
© René van den Abeelen

Ik wil in elke noot zijn die ik speel...

Janaklas
→

Voorwoord

Ik ben al vijftig jaar een fan van Jan de Hont

Terwijl ik, begin jaren zestig, op zondagmiddag in de bioscoop zat te staren naar een slappe film van mijn idolen Cliff Richard and the Shadows, was Jan de Hont al de held van Tuindorp Amstelstation, een arbeiderswijk weggestopt achter het Amstelstation in Amsterdam-Oost. Jan de Hont had gitaar leren spelen in het Amsterdams Kindersanatorium in Blaricum, waar hij anderhalf jaar moest kuren, nadat hij op zijn dertiende tbc kreeg. Hij kreeg van zijn oudste broer, een verdienstelijk jazzgitarist, een gitaar op zijn verjaardag, plus een schrift met akkoorden. Hij was nog niet gezond verklaard of hij debuteerde op 5 december 1958 als gitarist van zangeres Ria Valk in het gebouw van Speelvereniging Frankendael. Een jaar later begon hij met een andere broer, Hans, de groep The Apron Strings, naar de gelijknamige hit van Cliff Richard and the Shadows. Nadat deze band zich aansloot bij de Amsterdamse zanger Bob Boubier, werd de naam van de nieuwe formatie ZZ en de Maskers. In 1964 kocht ik de single La Comparsa en vanaf dat moment volg ik de gitarist Jan de Hont op de voet. Ik had namelijk nooit voor mogelijk gehouden dat een Nederlandse gitarist de, in mijn ogen, onaantastbare Hank B. Marvin zou kunnen evenaren, maar Jan de Hont flikte het en het was geen toeval. Ruim vijftig jaar later kwamen we elkaar eigenlijk voor het eerst tegen, toen ik een serie documentaires maakte over Nederpop artiesten. Jan de Hont was verbaasd, dat ik zijn hele muziekverleden moeiteloos opdreunde, maar zo vreemd was dat niet. Ik was namelijk een fan, een bewonderaar. In de loop van de jaren zestig raakte ik onder de indruk van drie Nederlandse gitaristen. De virtuoos Jan Akkerman, Eelco Gelling, die als geen ander de blues beheerste, en Jan de Hont. Ik durf niet te zeggen wie van de drie de beste gitarist van Nederland was, maar de stijl van Jan de Hont sprak me het meest aan. Jan de Hont bleef niet steken in het Shadows-repertoire. Hij werd één van de hoekstenen van de Nederpop. Als studiegitarist speelde hij gitaar op honderden singles en hits. Van The Cats tot de flamboyante scheidsrechter Frans Derks. Hij was broodmuzikant in het Top 40-orkest Anno Nu. Hij was zijn tijd ver vooruit met September en Cargo. Destijds sloeg het niet aan, anno 2016 klinkt het nog steeds actueel. Freek de Jonge en Bram Vermeulen haalden hem naar Neerlands Hoop Express, hij speelde jaren bij Bram Vermeulen en de Toekomst, hij maakte deel uit van The Magnificent Seven, werkte met Jan Rot, Henny Vrienten en Fay Lovsky en studeerde aan het conservatorium van Rotterdam af als docent popmuziek. Vanaf 1996 toerde hij twaalf jaar onafgebroken met Boudewijn de Groot. Intussen had hij De Maskers ook weer gemobiliseerd, nu met zanger Johnny Kendall. In 2008 sloeg het noodlot toe. Jan de Hont werd doof, veel oudere musici hebben daar last van. Hij bezocht diverse artsen en professoren, kreeg een gehoorapparaat, maar hoorde niet meer of hij in de juiste toonsoort speelde. Toen hij noodgedwongen moest stoppen, stortte zijn wereld in. Twee jaar geleden zette ik een theater show, Pioniers van de Nederpop, op met de Haagse band The Clarks en de artiesten met wie ik een serie televisieprogramma's maakte. Toen ik vernam dat Jan de Hont zijn gehoorproblemen onder controle had, hebben we hem meteen gecontracteerd. En tot ieders verrassing toeren we al twee jaar onafgebroken langs de vaderlandse schouwburgen en spelen we louter voor uitverkochte zalen.

De oudere jongeren hunkeren naar jeugdsentiment en waren al die helden van weleer uit het oog verloren. Plotseling spelen ze weer in de plaatselijke schouwburg en dan blijken Frans Krassenburg van de Golden Earrings, Theo van Es van The Shoes, Johnny Kendall van The Heralds en Rudy Bennett van The Motions nog steeds publiekstrekkingen. En iedere avond steelt Jan de Hont in alle hoeken van het land nog steeds de show. Hij is weer een gelukkig man, hij kan weer gitaarspelen, het heeft een ander mens van hem gemaakt. In 1963 nam hij het door de Cubaanse pianist Ernesto Lecuona geschreven nummer La Comparsa voor het eerst op, maar zijn uitvoering levert hem nog steeds een staande ovatie op. Ik kan me de Nederpop niet voorstellen zonder de charismatische en begenadigde gitarist Jan de Hont.

Johan Derksen.

1

"En, hoe gaat het?" vraag ik, terwijl ik zijn jas aan de kapstok hang.
Hij kijkt me aan van onder die borstelige wenkbrauwen, haalt eens diep adem en zucht dan:
"O man, ik heb het zo naar mijn zin! Het gaat zó goed!"

In augustus 2015 was hij voor het eerst bij mij thuis geweest: Jan de Hont, de legendarische gitarist van de al even legendarische De Maskers. Omdat ik in mijn wekelijkse radioprogramma geregeld wat muziek van De Maskers draai, leek het me leuk om hem te vragen zo'n tekstje in te spreken: 'hallo, dit is Jan de Hont van de Maskers. Je luistert naar Muziektherapie en hier is één van onze hits.' En dus stuurde ik via zijn website een e-mailtje. Tot mijn verbazing bood hij aan een keer langs te komen om de gevraagde tekst op te nemen! We wonen beiden in Almere en hij was graag bereid die moeite te doen. Die ontmoeting duurde ruim twee uur en Jan praatte honderduit. Het klikte zo goed dat we afspraken dat hij eens 'zijn hele verhaal' zou vertellen voor één of meerdere specials. Recorder aan en babbelen maar! Al snel volgde het idee om de verhalen niet te gebruiken voor mijn radioprogramma maar voor die hoognodige biografie.

Maar eerst ging in september 2015 de theatertour van Johan Derksen En De Pioniers Van De Nederpop van start waar Jan feitelijk zijn comeback maakte. Een aantal jaren had een gehoorprobleem het onmogelijk gemaakt nog op te treden, maar nu maakt hij deel uit van een select gezelschap muzikanten die hun successen uit de jaren 60 nog een keer ten gehore brengen. Al met al is Jan de Hont weer volop in de running. Hoe is het destijds begonnen bij hem, met muziek?

"Mijn moeder heeft wel eens verteld dat wij met enige regelmaat bij een tante op visite kwamen die een Pathéphone in de huiskamer had staan. Dan heb ik het over 1946, 47. Ik was een knaapje van een jaar of vier, vijf. Het was zo'n hoge kast met deurtjes onderin waarachter allemaal 78-toeren platen lagen. Bovenin stond een deksel open waar je de naald op de plaat kon zetten."

De muziek die dan klonk, was mijlenver verwijderd van de muziek waarmee Jan later een begrip zou worden, want er werden opera's van onder andere Puccini gespeeld en andere zware muziek.

"Daar moest ik dus altijd bij zijn, niet van mijn moeder, maar van mijzelf! Het was een nogal hoge kast waarbij ik de plaat niet kon zien draaien, daar was ik te klein voor. Er werd een stoof bij gehaald zodat ik precies met mijn neus tot de bovenkant van de kast kwam, en de plaat zag draaien. Op den duur stond ik luidkeels mee te zingen. Ik kan me daar zelf niets van herinneren maar mijn moeder heeft me dat verteld. Zij noemde me al snel 'de kleine Caruso'."

Jan herinnert zich meer dan alleen dat apparaat en de muziek die daar uit klonk.

"De geur van schellak of bakeliet waarvan de platen werden gemaakt; ik vergeet het nooit. Je komt ze af en toe nog wel eens tegen op een markt maar dan is die geur er af omdat ze zo oud zijn. Zo jammer! Maar die Pathéphone bij tante Martha... dat was dus mijn eerste

ervaring met muziek. Ik draai nog steeds muziek uit die tijd. Operette-achtige dingen, opera's van Puccini, *Nessun Dorma* gezongen door Beniamino Gigli, Jusse Björling, geweldige tenoren waren dat. Ja, prachtig!"

Het duurde nog wel een tijdje vóór Jan zelf muziek ging maken. Toen hij een jaar of tien, twaalf was, had zijn broer Herman, die zes jaar ouder was, inmiddels gitaar leren spelen van zijn oudste broer Ben en die had het weer geleerd van de overbuurman.

"Die buurman speelde zelf ook gitaar. En banjo: hij had een achtsnarige banjo waar hij allerhande melodieën op speelde. Beetje mandoline-achtig. Het leek hem wel leuk als één van die jongens van de overkant daar gitaar bij zou spelen en dus heeft hij mijn broer het een en ander geleerd. Ik kan me herinneren dat Herman begon met het kopen van jazzplaten, toen ik twaalf, dertien was. Dat moet in 1954 zijn geweest. Hij was groot liefhebber van jazz, met name West Coast en had een pick-up op zijn kamertje. Op zaterdag ging hij onder de douche, schoon wit overhemd aan, mooie broek. Brylcream in het haar met een kippenkontje van achteren en dan draaide hij jazzplaten. Achteraf gezien heb ik er veel van geleerd en gelukkig ook veel van onthouden, heel veel. Ik kan nog steeds improvisaties van Gerry Mulligan en Bob Cooper meezingen; die zijn er niet meer uit te krijgen. Tegenwoordig heb ik moeite met het onthouden van twee regels zangtekst..."

Herman kwam op een gegeven moment in het trio van Louis van Dijk terecht, waar hij nog een aantal optredens mee heeft gedaan.

"Ik heb hem een keer zien spelen en ik vond zijn gitaarspel erg mooi. Ook luisterde ik in die tijd veel naar de radio. Bijvoorbeeld op zaterdagmiddag naar een programma van Pete Velleman: hij draaide de Amerikaanse hitparade en kondigde platen aan met zo'n Amerikaans accent: 'Swing & Sweet, from Hollywood & 52nd Street', prachtig! Zo was er een nummer van Frankie Laine: *Jezebel*. Dat begon met een aantal Spaanse gitaren. O man, die rinkelende snaren... ik vond dat zo mooi!"

Hier in Nederland had je Thom Kelling. Hij was vooral bekend door zijn Latijns-Amerikaanse nummers zoals *Maria Dolores* en *Lola*. Daarbij zong hij en begeleidde zichzelf op de gitaar.

"Niet zo tokkelend, maar gewoon slaggitaar..., als ik maar snaren hoorde rinkelen, was het goed. En ik dacht 'dat wil ik ook!' Ik heb ook daar veel van onthouden en later heb ik er zelf dingetjes bij bedacht om het op gitaar te kunnen spelen. Het grootste deel van de instrumentale nummers die ik met De Maskers speelde, komt uit die tijd; van wat ik toen hoorde op de radio."

Toen Jan elf jaar was en op de Abraham van Riebeeckschool zat, moest hij kiezen wat hij later wilde worden.

"Ik had geen idee, ja toch wel, ik hield veel van cowboyfilms met Roy Rogers en Gene Autry en ook van Laurel & Hardy, 'de Dikke en de Dunne' zeiden wij. Op zondagmiddag mocht ik altijd naar de film in de Felix Meritis aan de Keizersgracht 324. Ook in Speeltuinenvereniging Frankendael werden er op zaterdagmiddag regelmatig films gedraaid van onder andere Rin Tin Tin, gek was ik daar van. Dus eigenlijk wilde ik wel filmoperateur worden want dan kon je lekker veel films kijken! Nou, dat zat er niet in natuurlijk. Wij hadden geen cent te makken thuis, want mijn moeder, inmiddels gescheiden, trok van Sociale Zaken. Wanneer je van de Lagere school kwam, moest je een vak leren met je handen en centjes verdienen anders hadden we niet te eten. Tussen de middag, als ik uit school kwam, mocht ik wel eens een half onsje kaas halen voor op de boterham. Een boterham met zout was heel gewoon, met witte suiker was al luxe."

Jan had ècht geen idee wat er anders nog voor mogelijkheden waren tot zijn aandacht werd getrokken door een timmerman in de familie: Ome Dirk die altijd prachtige kasten maakte voor aan de muur en in de hoek van de kamer. Dat leek Jan wel wat en zo stortte hij zich volkomen onwetend in het timmervak op de Ambachtsschool aan het Timorplein.

Uiteindelijk leerde Jan gitaar te spelen, maar niet op de gebruikelijke manier. En ook nog eens op een weinig voordehand liggende locatie. Hij raakte besmet met tbc en dat was in die dagen nog wel een ziekte waar je lang voor moest kuren om ervan af te komen. Ruim anderhalf jaar heeft hij ervoor in het Amsterdams Kindersanatorium in Blaricum gelegen.

01 Een Ansichtkaart van het sanatorium in Blaricum.

Intussen had iedereen al wel in de gaten dat de jonge patiënt gek was van gitaarspelen, de term 'luchtgitaar' bestond nog niet, maar Jan speelde het al, en voor zijn veertiende verjaardag, in 1956, kreeg Jan daar in het sanatorium een gitaar!

"Mijn eerste muziekinstrument! Tjonge jonge, wat was ik blij! Ik moest nog wel even leren spelen, natuurlijk."

02 Jan krijgt zijn eerste gitaar, 23 juli 1956!

Broer Herman nam eens in de twee weken op zondagmiddag de bus van Amsterdam naar Blaricum met onder zijn arm een door hem samengesteld schoolschriftje waarin hij de akkoorden had opgeschreven; de vingerzettingen en diagrammen.

"Hij speelde jazz en kon mij wel het een en ander leren. Ik begon met de eerste, eenvoudige akkoorden en had telkens veertien dagen de tijd om te oefenen want er was immers nauwelijks iets anders te doen dan maar een beetje in bed liggen! De eerste negen maanden mocht ik geen stap er naast zetten; alleen maar plat op mijn rug liggen!"

Maar als het dan laat in de avond werd en de nachtzuster op een andere zaal bezig was, kwam medepatiëntje Peter van Meel (later zanger van de Utrechtse band The Jets) aan zijn voeteneind zitten en schoof Jan schuin omhoog naar het hoofdeinde.

"Zonder hoofdkussen, met de gitaar op mijn buik, lag ik dan te spelen! Het was het enige wat ik kon doen, maar ik deed het graag!"

Net in die tijd maakte Europa kennis met een heel nieuwe soort muziek. Bill Haley brak door met *Rock Around The Clock*, wat later gevolgd door Elvis Presley met *Hound Dog*. En niet te vergeten Gene Vincent met *Be-Bop-A-Lula*. Het was muziek die Jan erg aansprak. "Wat een gitaarsolo's! Dat vond ik allemaal erg mooi, maar zo kon ik natuurlijk nog niet spelen toen ik uit het sanatorium kwam. Ik wilde wel ontzettend graag aan de mensen laten horen wat ik dan wèl al kon. Waarom eigenlijk, vraag ik mij wel nog wel eens af."

De tijd in dat sanatorium was erg belangrijk voor Jan: dáár leerde hij gitaarspelen, en hoorde hij veel, heel veel muziek. Na negen maanden werd zijn bed af en toe naar een recreatie-ruimte gereden waar een platenspeler stond. Een andere patiënt draaide daar wel eens platen. Er lag een plaat bij van Elvis, *Hound Dog*, dus die werd keer op keer gedraaid.

03 Buiten, maar altijd in bed.

En het sanatorium had ook eigen ziekenomroep: zo'n interne radiozender met op vrijdagavond van zeven tot negen verzoekjes van patiënten.

"Als je naar huis mocht, mocht je als afscheidscadeau een keer aanwezig zijn in die 'studio' waar ene meneer Bot mijn favoriete platen draaide. Ontzettend indrukwekkend natuurlijk, om met eigen ogen te zien waar en hoe dat allemaal gebeurde."

Het sanatorium was een kinderziekenhuis en alle patiëntjes waren fan van die nieuwe muziek. Met hun koptelefoontjes lagen ze in hun bed te genieten van die nieuwe klanken en ontsnapten ze even aan de narigheid die de reden was van hun verblijf daar.

In die periode begon Jan ook met het verzamelen van foto's van muzikanten, zangers en zangeressen. Elke maand verscheen het jazztijdschrift *Rhythm*. Jan knipte al die artiesten eruit en plakte de foto's in een schetsboek.

"Op een dag tipte iemand mij dat ik een brief moest sturen naar Phonogram; schrijven dat ik in een sanatorium lag en graag wat foto's van artiesten zou hebben. Prompt kreeg ik kaarten met handtekening van Willy Alberti, Peter Pikos en Annie de Reuver."

Jan plakte ze allemaal in en hij heeft ze nog steeds!

"Ik speelde al liedjes als *Daar Bij De Waterkant*, *'s Avonds Als Het Kampvuur Brandt* en *Er Hangt Een Paardenhoofdstel Aan De Muur*. Allemaal van die heel simpele dingetjes. Tegen de tijd dat ik weer naar huis mocht, ging mijn interesse al veel meer uit naar rock 'n roll dat zich toen begon te ontwikkelen. Eén van mijn favorieten was *Be-Bop-A-Lula* van Gene

Vincent, dat was een eenvoudig blues schemaatje. Ik speelde dan gitaar en zong er een beetje bij."

Rock 'n Roll was in Nederland nog maar mondjesmaat te beluisteren maar het was wel duidelijk dat het een heel nieuwe sound was.

"O jongen; het was zo anders allemaal. Wij waren gewend aan zangers die je in radioprogramma's hoorde: Max van Praag, Marcel Tielemans en Karel van der Velden. Dat vond ik ook mooi, maar iets specifiek vóór en dóór de jeugd... dat bestond nog niet."

Terug uit het sanatorium voltooide Jan zijn opleiding aan de Ambachtsschool en haalde hij zijn timmermansdiploma waarna hij aan de slag ging bij Meubelmakerij Tiethof. Daarmee trad hij min of meer in de voetsporen van zijn oom, de timmerman. Bij de meubelmakerij kon hij zijn pas verworven vaardigheden echter nauwelijks in de praktijk brengen want hij zat dagelijks op een bakfiets om in heel Amsterdam toonbanken af te leveren bij bakkerijen. Dat was, met de vele steile bruggetjes over de grachten, vaak een pittige klus waarbij het een enkele keer eens heel erg misging. En als er dan zo'n fraaie, zorgvuldig handgemaakte vitrinekast op de keien aan splinters ging, had Jan een wat mindere dag, om het voorzichtig te zeggen.

"Het eerste jaar dat ik op de arbeidsmarkt was als timmerman bij Meubelmakerij Tiethof deed ik niet veel anders dan zaagsel, krullen en kromme spijkers opruimen en af en toe een latje schuren. 'Had ik daar nou bijna twee jaar voor 'gestudeerd'? Op elke zaterdagochtend, toen er nog gewerkt werd, moest ik in de kelder van de timmerfabriek samen met een collega het zaagsel, de krullen en het stof verzamelen en in jute zakken proppen. Als ik daar mee klaar was, kwam ik geheel houtkleurig weer terug in de bewoonde wereld. En dat nadat ik net anderhalf jaar in het sanatorium had gelegen vanwege TBC aan mijn longen. Bepaald niet bevorderlijk voor mijn herstel, maar dat vond mijn baas geen probleem.

Meestal moest ik 's ochtends vroeg een bakfiets huren in de Van Ostadestraat om die vervolgens over de Van Woustraat naar de Rustenburgerstraat te sturen. Dat was niet erg gemakkelijk met al dat verkeer. Eenmaal aangekomen bij de firma Tiethof werd hij dan volgeladen met één of twee vitrines van hout en glas, die bestemd waren voor de winkels van bakkerijen. Dan moest ik vaak naar de andere kant van de stad om ze af te leveren. Ik reed dan over de Prinsengracht naar de Herengracht en zo verder bruggetje op en bruggetje af, naar Amsterdam-West. Dat was geen sinecure want ik was na het sanatorium nog niet erg sterk, dus het kostte nogal wat moeite om dat hele geval bruggetje op te krijgen. Maar het ergste was bruggetje af. De bakfiets was namelijk voorzien van een zogenaamde 'doortrapper'; als je eenmaal op snelheid lag, was het weer moeilijk stoppen want er zat alleen, ergens onder het zadel, een handrem.

Natuurlijk ging het een keer mis en was ik bergafwaarts niet meer te stoppen. Ik tilde mijn voeten van de trappers want die gingen zo snel in de rondte dat ik het niet meer kon bijbenen. Vlak daarna kwam er een scherpe bocht naar rechts en je begrijpt wel dat ik het niet meer allemaal onder controle kon houden. Plat op mijn zijkant schoof ik rechtdoor de kruising op en daar lag ik! Weliswaar enigszins gewond maar toch nog redelijk bij bewustzijn. Toen ik zag wat er overgebleven was van de zo zorgvuldig samengestelde vitrines dacht ik dat timmeren misschien niet het juiste beroep voor mij was en wilde ik weg bij Tiethof. Gelukkig zei de baas dat hij mij na de vakantie niet meer terug wilde zien, eigenlijk had ik zo iets zelf ook al bedacht."

Al met al was het niet bepaald wat hij wilde en op aanraden van een schoolvriend maakte Jan de overstap naar de grafische wereld. Hij bezocht de Grafische School in de Dintelstraat en werd boekdrukker bij Drukkerij Costra in Diemen.